

Výměna zkušeností s Norskem

Norsko je v jistých ohledech zemí nečekaných,
pro nás nečekaných, paradoxů

Teiresiás

Středisko Teiresiás Masarykovy univerzity udržuje kromě Gallaudetovy univerzity profesní kontakty s několika norskými institucemi, což umožnilo brněnským neslyšícím studentům, učitelům a odborným pracovníkům stáže hrazené z projektů Norských fondů.

Prvním navštíveným partnerem byl Institut pro mezinárodní studia a tlumočení na Vysoké škole aplikovaných věd v Oslu a Akershusu – jedno ze tří pracovišť zajišťujících bakalářské studium tlumočnicků norského znakového jazyka. Norové uplatňují převážně přímou metodu učení: studenti jsou v prvním roce v tříhodinových blocích po čtyři dny v týdnu vystaveni interakci s rodilým mluvčím znakového jazyka. Hlavním snahou je co nejrychleji přeorientovat slyšícího na primárně vizuální kód komunikace a začít co nejdříve rozvíjet jeho schopnost

pracovat s prostorem, ikoničností a mimikou. Seznámili jsme se i s vědeckou prací ústavu, jako databázi promluv (korpusem) v norském znakovém jazyce. My jsme norským kolegům prezentovali výkladový slovník českého znakového jazyka online, jehož iniciátorem je středisko Teiresiás (www.dictio.info). Dalším navštíveným pracovištěm v Oslu byl NAV, úřad celostátně zajišťující sociální služby, konkrétně jeho sekce pro tlumočnictví znakového jazyka. Prakticky neomezené prostředky poskytované státem na financování tlumočnických služeb jsou hlavní norskou výhodou: pro 5000 neslyšících je registrováno asi 600 tlumočnicků znakového jazyka, z toho 100 pracuje přímo pro NAV, ostatní na živnostenský list.

Jiné stáže probíhaly v Trondheimu, kde Norská technická univerzita zajišťuje další z bakalářských programů pro tlumočníky. Hlavním

navštíveným pracovištěm však byl Statped, norská národní síť speciálněpedagogických center. Náš tým vedl jednání s více než desítkou pracovníků pracoviště zodpovědného za tvorbu učebních materiálů ve znakovém jazyce a za vývoj technologických nástrojů pro tuto práci. Přestože se Stated zaměřuje především na publikace pro základní a střední školy a Teiresiás zase na školství vysoké, ukázalo se, že se potýkáme se stejnými komplikacemi, jež souvisejí se strukturální odlišností psaných a znakových jazyků a krátkou tradicí používání znakových videodokumentů ve výuce. Ve Škole A. Ch. Møllera (jediné státní speciální škole pro neslyšící) jsme nahlédli jak do třídy neslyšících dětí, tak i do výuky online pro školy hlavního proudu.

Norsko je zemí paradoxů. Teoreticky neomezené možnosti financování tlumočnicků jsou v kontrastu s faktem, že za tlumočení není zodpovědný ten, kdo organizuje tlumočenou akci. Překvapivé bylo i to, že vedle vysokoškolských oborů již neexistují další možnosti pro následné vzdělávání tlumočnicků. Kvalitní vzdělávací videomateriály jsou překvapivě málo prakticky využívány ve výuce neslyšících. V prvním červnovém týdnu plánují naši norští kolegové navštívit středisko Teiresiás. Při této příležitosti uspořádá Masarykova univerzita jednodenní mezinárodní konferenci, jejímž cílem je nabídnout českým neslyšícím setkání s kolegy z Osla i Trondheimu.

**Bc. Mgr. Alexandr Zvonek, Ph.D.,
PhDr. Petr Peňáz, ředitel střediska**